

Před patnácti lety bojištěm, dnes úžasným kusem šumavského lesa

13.7.2026 - Jan Dvořák | Správa Národního parku Šumava - Npsumava.cz

Přesně před patnácti lety se na Šumavě rozhořel boj dvou záchrán. Jedna měla zachránit les před kůrovcem jeho vytěžením, ta druhá zase netěžením. Tento souboj nakonec vyhrál les - les Na Ztraceném, nazývaný také Ptačí potok nedaleko Modravy.

Blokáda lesního porostu zvaného Na Ztraceném začala 13. července 2011. Zpočátku se jednalo o poklidnou akci. To se ale změnilo 25. července. Na žádost tehdejšího vedení Správy Národního parku Šumava přijel k Ptačímu potoku kordon policejních aut. Policisté okamžitě začali konat. Aktivisty, kteří blokovali kácení kůrovcem napadených stromů, vyváděli nebo i vynášeli z porostu. S některými byla větší potíž, protože se řetězy připoutali ke stromům a ruce měli v železných rourách.

Přitom Správa parku ještě rok před konfliktem ponechávala les svému osudu, i když se sem rozšiřoval kůrvec z okolních prvních zón, které byly zcela bez zásahu. Na ploše o rozloze zhruba 250 ha se sice mohlo kácet kůrovcem napadené dřevo, takové kácení ale mělo být předem odborně posouzeno. Odborné posouzení ale zbrusu nové vedení Správy, s ředitelem Janem Stráským v čele, nezpracovalo.

Boj se po obrovském zájmu médií a veřejnosti nakonec přesunul k jednacímu stolu, čímž byl les Na Ztraceném/ Ptačím potoce zachráněn. Sice zde za roky 2011 a 2012 došlo k pokácení a odkornění 4 655 m³ smrků a k odkornění stojících smrků v celkovém objemu 12 797 m³, ale veškerá hmota zůstala na místě k zetlení a co víc, hlavní hrozba, kterou argumentovalo tehdejší vedení Správa NP Šumava, tedy že se kůrvec masivně rozšíří do okolí a zdecimuje veškeré lesy kolem Modravy, se nenaplnila. Léto roku 2011 bylo totiž srážkově vydatné a tak miliony kůrovců zabíjely plísňe a houby a kůrovcová kalamita se sama zastavovala. V roce 2012 Správa NP Šumava vytěžila pouze třetinu toho, co o rok před tím a kůrovcové těžby klesaly dále i v nadcházejících letech.

„Jedním z argumentů, který můj předchůdce používal pro obhajobu zásahu Na Ztraceném, bylo to, že se nejedná o původní prales. Pravdou je, že tak, jak jsme zjistili z dochovaných pramenů, jako jsou lesnické mapy nebo „záznamy v letokruzích“, tento les byl od druhé poloviny 18. století každé zhruba půl století přírodními živly ničen a zároveň obnovován ze semen starých smrků. Přeživší smrky jsou buď současníky původního pralesa, nebo jeho potomky. Jen někteří jedinci pocházejí ze sítí z poloviny 19. století a z výsadeb na menších pasekách po polomu z počátku 20. století. Tedy, základ tohoto lesa vychází z původního porostu, jen v průběhu necelých dvou stovek let si odsud člověk bral část dřevní hmoty,“ osvětluje v krátkosti historii lesa Na ztraceném současný ředitel Správy NP Šumava Pavel Hubený.

Ted' nám lokalita Na Ztraceném ukazuje něco víc, než jen rychlou, spontánní obnovu lesa, který pro svůj život využívají vzácní, kriticky ohrožení živočichové, ať už jsou to bezobratlí, ptáci nebo i savci, ale také houby nebo mechorosty.

„Území Na Ztraceném nás pořád učí něco nového. Například v době nápadných klimatických změn a několikadenních epizod horkého a suchého počasí můžeme sledovat, jestli odumřelé stromy představují požární riziko. A zjišťujeme, že už dávno ne. Podle našich analýz lze považovat za požárně rizikové souše staré tři maximálně pět let. Po této době jsou již plně kolonizovány houbami, které si samy v tlejícím dřevě udržují vlhkost, i když to není na první pohled patrné. Dnes víme, že vlhkost odumřelého dřeva Na

Ztraceném je po celý rok 40 procent a více,” zmiňuje Pavel Hubený.

Správa NP Šumava není zaměřena jen na sledování stavu lesa Na Ztraceném. To, jak se les vyvíjí a jaká jsou s tímto vývojem spojena požární rizika, sleduje každoročně plošně podle leteckých snímků a na trvalých monitorovacích plochách na celém území národního parku. **„Na počátku letošního roku jsme měli rizikové souše v menších rozptýlených skupinách na zhruba 300 hektarech, to je necelé půl procento rozlohy parku. A protože kůrovec je na svém populačním minimu, téměř žádné nové souše nepřibývají. Dokonce jsme zjistili, že s rozšiřováním území bez těžeb nám klesá počet požárů v přírodním prostředí (viz. graf níže). Nejvyšší byl právě v době, kdy jsme měli nejvíce těžeb. A hodně lidí a techniky se pohybovalo po velké lesní ploše,”** doplňuje ředitel.

Území Na Ztraceném se tak i díky občanské neposlušnosti nadšenců a spolků před patnácti lety nestal zalesněnou pasekou, ale je dodnes kompletním ekosystémem. Vlastně to pro Šumavu není nic nového! Na obrovské množství odumřelého dřeva v šumavských pralesích už upozorňovali vědci a lesníci první poloviny 19. století. Byli fascinováni, nejen jeho množstvím, ale také jeho důležitou rolí v tvorbě půdy a jako základny, ze které vyrůstaly milióny nových stromků. Takovou divokou šumavskou scénérii zachytil například ve svém obraze Šumavský prales v bouři Julius Mařák v roce 1891. Podobnými scénériemi, jaké zachytil Mařák, se můžeme kochat dnes i my!

Ve Vimperku 13. 7. 2026

Jan Dvořák
tiskový mluvčí
Správa NP Šumava
1.máje 260
385 01 VIMPERK
mobil: +420 731 530 509
e-mail: jan.dvorak@npsumava.cz
www.npsumava.cz

<https://www.npsumava.cz/pred-patnacti-lety-bojistem-dnes-uzasnym-kusem-sumavskeho-lesa>